

КРЕДИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Студентка Сиротенко О. А.

(Науковий керівник Мельник О.І.)

В Україні вищі навчальні заклади давно перетворилися на повноправний елемент ринкової економіки.

Реалізація інноваційної політики та фінансового забезпечення вищого навчального закладу вимагає раціонального управління всіма економічними ресурсами і багато в чом визначає подальший розвиток функціонування вищого навчального закладу та зміцнення його позицій на ринку освітніх послуг. ВНЗ повинен враховувати економічні реалії суспільства, потреби ринку та здійснювати постійний пошук нових форм стійкого розвитку. Ці зміни визначають напрями розвитку вищого навчального закладу щодо організації та проведення освітньої і наукової діяльності. Найважливішою умовою забезпечення економічної стійкості та подальшого розвитку ВНЗ є достатнє і стабільне фінансування ВНЗ.

Фінансування освітньої діяльності вищих навчальних закладів є однією і найгостріших проблем економіки України. Сьогодні кожний вищий навчальний заклад України у межах правового поля змушений шукати та впроваджувати нові додаткові джерела фінансування, створювати основу організації фінансово-економічних відносин в освіті й удосконалювати організаційно-економічний механізм функціонування системи вищої освіти, розробляти оптимальні моделі фінансування розвитку ВНЗ.

Плата за навчання в Україні також стала невід'ємною частиною фінансування розвитку ВНЗ. На нашу думку, найближчим часом необхідно впровадити граничний рівень витрат на підготовку фахівців, які будуть фінансуватися за рахунок державного бюджету. З огляду на це можна буде чітко визначити величину коштів, яка буде вноситися студентом як плата за навчання. Для одержання студентом потрібних коштів, йому слід надати право на довгострокову позику на навчання. Такі заходи сприятимуть поліпшенню фінансової бази вищих навчальних закладів. На жаль, сьогодні в Українська система кредитування освітніх послуг не є достатньо розвинутою.

Позики можуть надаватися на умовах виконання студентами певної роботи. Позики, передусім, доцільні у сфері вищої освіти, проте в будь-якому випадку надання таких позик обов'язково потребує

підтримки держави. Лише на підставі створення державою сприятливих умов для впровадження таких систем можуть розвиватися кредитні форми оплати за навчання. В Україні першим кроком у напрямку розвитку кредитування освітніх послуг став «Порядок надання молодим громадянам пільгових довгострокових кредитів для здобуття освіти у вищих навчальних закладах за різними формами навчання незалежно від форм власності», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.05. 2000 №844 .

З 2001 р. надання кредитів на освітні послуги почали здійснювати і банківські установи, які формують спеціальні кредитні портфелі у системі досвіти. Серед лідерів — КБ «Приватбанк» - 25 млн. грн., АКБ «Правексбанк» р-22 млн. грн., банк «Фінанси і кредит» — 21 млн. грн.

Зросли обсяги кредитування за кошти державного бюджету України. Так, у 2003 р. вони становили 15 млн. грн., у 2004 р. - 20 млн. грн., у 2005 р. - 45 млн.

Узагальнюючи зарубіжний досвід та ситуацію, яка склалася сьогодні в Україні, можна констатувати, що досить складно реалізувати механізм кредитування освіти в умовах нестабільної економіки. Існують дві основні проблеми. По-перше, позики на вищу освіту мають довгостроковий характер, для рішення навчання необхідна позика в розмірі, яка значно перевищує майбутню середню заробітну плату. По-друге, кредит надається тій категорії населення, а, як правило, не зайнята продуктивною працею. Тому розвиток такого виду фінансового забезпечення ВНЗ потребує додаткового дослідження різних аспектів упровадження кредитного механізму в умовах нестабільності економічного розвитку України. Доцільно запровадити механізм, коли частину вартості навчання сплачувала б держава з фонду цільового фінансування освіти, а решта відшкодуватиметься за рахунок інших джерел, наприклад, депозитних рахунків позичальника тощо.

Таким чином, кредитування студентів є одним із джерел фінансового забезпечення діяльності вищих навчальних закладів у сучасних умовах. Система фінансування вищої школи зарубіжних країн останнім часом формується шляхом перерозподілу фінансового тягаря між студентами, їхніми батьками та державою. Досвід зарубіжних країн переконує, що система кредитування громадян з метою отримання вищої освіти успішно реалізується, а в деяких із них вона набула помітного розвитку. Вважаємо, що така система повинна використовуватися в Україні.